

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Інженерно-технологічний факультет
Кафедра енергетики та електротехнічних систем

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ
(вибірковий)**

Реалізується в межах освітньої програми
Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
за спеціальністю **141 «Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка»**

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник: Г.В. Барсукова
(підпис)

Барсукова Г.В., к.т.н., ст. викладач
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри енергетики та електротехнічних систем	протокол від 24.06.2021 року № 21	
	Завідувач кафедри	<u>Чепіжний А.В.</u> (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Яковлєв В.Ф.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Довжик М.Я.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Смоляров Г.А.
(ПІБ)
Чепіжний А.В.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації Баршине Р.В.
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 06.08 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Економіка та організація енергетичних підприємств					
2.	Факультет/кафедра	Інженерно-технологічний / Енергетики та електротехнічних систем					
3.	Статус ОК	вибірковий					
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	-					
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка					
6.	Рівень НРК	7					
7.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр, 1-8 тиждень					
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5					
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)				Самостійна робота	
		Лк		Пз		Лб	
		24	8	24	16	-	
10.	Мова навчання	українська					
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Барсукова Ганна Володимирівна, к.т.н., ст. викладач					
11.1	Контактна інформація	ауд. 207м, +38 066 009 10 70, anna-barsukova@ukr.net					
12.	Загальний опис освітнього компонента	Вивчення дисципліни дозволить сформувати у студентів основних принципів і методичних підходів до економіки енергетичних підприємств з урахуванням особливостей енергетичної галузі, організації виробництва на підприємстві, набуття навичок організації, планування виробничими процесами, функціонування виробничих систем, організації управління виробничою інфраструктурою підприємства. За змістом дає основи знань та практичні навички з розв'язання організаційних та економічних програм у сфері енергетичного виробництва.					
13.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів спеціальних теоретичних знань щодо економіки та організації енергетичних підприємств, методів економічного обґрунтування раціональних і ефективних способів управління виробничих процесів з урахуванням агрозоотехнічних, екологічних вимог і умов роботи.					
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент є висхідним 2. Освітній компонент є основою для ОК 13 Написання магістерської роботи					
15.	Політика академічної доброчесності	За умови виявлення плагіату у написанні есе, роботи не зараховуються. Студентам надається нове завдання на повторну здачу есе.					
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1508					

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Знати та розуміти організацію енергетичної служби у сільському господарстві.	Модульна контрольна робота 1 та 2, тестування, есе
ДРН 2. Об'єктивно оцінювати ефективність енерговикористання в умовах змінювання обсягів і асортименту продукції, що випускається окремими агрегатами, цехами або підприємствами.	Модульна контрольна робота 1 та 2, тестування, есе
ДРН 3. Застосовувати законодавчі акти України з енергозбереження, зокрема в екологічних аспектах енергетики: вплив, шкідливі фактори та заходи щодо поліпшення стану навколишнього середовища.	Модульна контрольна робота 1 та 2, тестування, есе
ДРН 4. Застосовувати знання і науково аналізувати питомі втрати електроенергії, створювати базу для розрахунку потреб в електроенергії виробничих об'єктів: підприємств, підрозділів, окремих агрегатів і технологічних процесів.	Модульна контрольна робота 1 та 2, тестування, есе

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	Пз	Лб		
Тема 1. <i>Предмет і завдання курсу.</i> 1. Предмет курсу і методи його вивчення, завдання курсу 2. Поняття галузі та закономірності її формування та функціонування 3. Основні поняття та визначення	3	3		13	[1-2], [4], [6]
Тема 2. <i>Основні та поточні активи підприємства.</i> 1. Економічна сутність основних фондів, склад і структура 2. Знос і амортизація основних фондів, методи оцінки основних фондів 3. Оборотні фонди підприємства, їх склад і структура	3	3		13	[1-2], [6]
Тема 3. <i>Трудові ресурси підприємства.</i> 1. Сутність і значення фактору робочої сили у розвитку виробництва 2. Продуктивність праці: поняття, показники і методика її визначення 3. Фактори і резерви зростання продуктивності праці	3	3		13	[3], [6-7]

<p>Тема 4. <i>Собівартість виробництва, ціноутворення і тарифи.</i></p> <p>1. Сутність витрат виробництва і собівартості продукції</p> <p>2. Класифікація витрат</p>	3	3		13	[2-3], [6-8], [10]
<p>Тема 5. <i>Економіка організації експлуатації та ремонту енергообладнання.</i></p> <p>1. Економіка ремонту енергообладнання</p> <p>2. Енергетичне господарство підприємства, його роль і завдання</p>	3	3		13	[1-3], [6], [11-12]
<p>Тема 6. <i>Основи економіки енергопостачання підприємств.</i></p> <p>1. Сировинна база України та напрями її розвитку</p> <p>2. Енергетичні баланси, їх види, структура та порядок розробки</p>	3	3		13	[4-5], [11-12]
<p>Тема 7. <i>Економіка планування роботи енергогосподарств.</i></p> <p>1. Особливості планування показників енергогосподарства в різних галузях промисловості</p> <p>2. Планування збуту різних видів енергії, споживаних підприємством</p>	3	3		13	[1], [3], [5], [7-9]
<p>Тема 8. <i>Економіка управлінських рішень енергогосподарств.</i></p> <p>1. Цілі і завдання системи управління, принципи побудови структури управління</p> <p>2. Основні характеристики структури управління</p> <p>3. Управління персоналом підприємства</p>	3	3		11	[1-4], [11]
Всього	24	24		102	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	К-ть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	К-ть годин
1	Лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, вправи та розрахунки, письмове опитування, практичні роботи, лабораторні роботи.	12	Опитування, уважне читання конспектів і продумування проблемних питань лекцій, рішення завдань; ведення записів, конспектів; обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача; підготовка доповідей.	25
2	Лекція, презентація, відеороліки, письмове опитування, практичні роботи, лабораторні роботи.	12	Опитування, уважне читання конспектів і продумування проблемних питань лекцій, рішення завдань; ведення записів, конспектів; обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача.	25
3	Лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, письмове опитування.	8	Опитування, відвідування бібліотеки, робота з різноманітною літературою, ведення записів, конспектів; обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача; підготовка есе, доповідей.	30
4	Вправи та розрахунки, письмове опитування, практичні роботи, лабораторні роботи.	16	Опитування, уважне читання конспектів і продумування проблемних питань лекцій, рішення завдань; обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача; підготовка доповідей.	22

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модульна контрольна робота 1	35/35%	4-й тиждень
2	Тестування	15/15%	5-й тиждень
3	Підготовка та захист есе	15/15%	6-й тиждень
4	Модульна контрольна робота 2	35/35%	8-й тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ¹	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ²
	<10 балів	11-22	23-34 балів	35 балів
Модульна контрольна робота 1	Вимоги щодо завдання не виконано	Пригадати та відтворити знання на основі безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК	Аналізувати, синтезувати, узагальнювати та оцінювати інформацію	Глибоке розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також глибоке розуміння більш спеціалізованих областей
Модульна контрольна робота 2	Вимоги щодо завдання не виконано	Пригадати та відтворити знання на основі безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК	Аналізувати, синтезувати, узагальнювати та оцінювати інформацію	Глибоке розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також глибоке розуміння більш спеціалізованих областей

Компонент ³	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ⁴
	<10 балів	10-12	13-14 балів	15 балів
Тестування	Вимоги щодо завдання не виконано	Зіставляти, узагальнювати та аналізувати інформацію	Аналізувати, синтезувати, узагальнювати та оцінювати інформацію	Шукати, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію
Есе	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

¹ Зазначити компонент сумативного оцінювання

² Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

³ Зазначити компонент сумативного оцінювання

⁴ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення тем 1, 3, 5, 7	3, 5, 7 тиждень
2	Письмові доповіді на теми 1-4, 5-8	Протягом 4-го та 8-го тижнів після складання модульного контролю 1 та 2 відповідно
3	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над есе протягом занять	Починаючи з 3-го по 6-й тиждень
4	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після захисту есе	Протягом 7-го тижня

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники

1. Мельник Л.Г. Економіка енергетики: підручник / Л.Г. Мельник, І.М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с.
2. Скловська Є.Г. Економіка енергетики: Підручник / Є.Г. Скловська, Б.М. Сердюк, С.В. Бахмачук, Т.Є. Шевченко – К.: Каравела, 2019. – 492 с.
3. Нестеренко С.А. Організація виробництва : навчальний посібник / С.А. Нестеренко, І.В. Агеєва, Н.В. Сурженко. – Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2017. – 304 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

4. Стахурський В.О. Економіка енергетики та організація виробництва: Конспект лекцій для студентів за напрямками 6.050601 «Теплоенергетика», 6.050604 «Енергомашинобудування» всіх форм навчання. – К. : НУХТ, 2012. – 153 с.
5. Організація виробництва в с.-г. підприємствах. Практикум / За ред. Соловійова М.Ф. - К.: Урожай, 1995
6. Барсукова Г. В. Конспект лекцій з дисципліни «Економіка та організація енергетичних підприємств» для студентів магістрів інженерно-технологічного факультету зі спеціальності: «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» денної та заочної форм навчання // Г. В. Барсукова., Т. С. Вольвач – Суми, 2021.

6.2. Додаткові джерела.

7. Підприємництво в аграрній сфері економіки / За ред. Саблука П.Т., Маліна М.Й. - К., 1997
8. Олейник Г.М., Сарана Д.И. Энергетика сельского хозяйства. – Харьков., 1999
9. Розвиток форм господарювання на селі / За ред.. каблука П.Т., Месель-Веселяка В.І. – К.: Урожай, 1993

6.3. Інформаційні ресурси.

10. Закон про засади функціонування ринку електричної енергії України № 663-VII від 24.10.2013 № 663-VII.
11. <http://trudova-ohrana.ru/primery-dokumentov/zrazki-polozhennja-pro-vddli/3885-polozhennja-pro-vddl-golovnogo-energetika.html>
12. <https://otd-lab.ru/documents/dolznostnye-instrukcii/posadova-instrukciya-golovnogo-energetika>

